

ผลของกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 4 จังหวัดขอนแก่น*

นิตยา บริสุทธิ์สุศรี พย.ม. **

จิรารรณ แท่นวัฒนกุล PhD***

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มุ่งศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชน ในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อแรงกดดัน และการจัดการกับอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 4 จังหวัดขอนแก่นที่เหลืระยะเวลาในการฝึกและอบรม 3-9 เดือน มีอายุระหว่าง 14-20 ปี จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คนโดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมตามให้โปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิตจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะชีวิตได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 และโปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดทักษะชีวิต ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติ ทดสอบ The Wilcoxon Match Paired Signed – Rank Test เปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยค่าสถิติ The Mann – Whitney U Test

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิตเพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิตเพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต การกลับสู่สังคม เยาวชน กระบวนการกลุ่ม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจเป็นอย่างมากและมีแนวโน้มสูงขึ้น รวมถึงไปถึงสาเหตุของการกระทำผิดที่รุนแรงและซับซ้อน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม¹ เป็นเหตุให้บุคคลบางกลุ่มไม่สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆ ได้จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เป็นต้น ในปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้แก่ มั่วสุมก่อความรำคาญให้กับคนอื่น ประพฤติตนเป็นอันธพาล

การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร² การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีอายุระหว่าง 13-18 ปี³ สาเหตุของการกระทำผิด ได้แก่ สาเหตุจากตัวเยาวชนเองที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยรอบข้างต่างๆ ที่มีอิทธิพลในการดำรงชีวิต ทำให้ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำที่ซับซ้อนและรุนแรง^{4,5} สิ่งหนึ่งที่ยังแฝงของปัจจัยการกระทำผิดซ้ำ คือ การที่เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว ชุมชน สังคมภายนอก การกระทำผิดซ้ำมักเกิดจากสิ่งเร้าจากภายนอกและประสบการณ์ที่เขาได้รับหลังการปล่อยตัว⁶ และยังมีปัจจัยภายนอก

* วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** นักศึกษาปริญญาโทสาขาการพยาบาลสุขภาพเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** รองศาสตราจารย์ สาขาการพยาบาลสุขภาพเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้แก่ สภาพครอบครัวที่ไม่มั่นคง ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม การคบเพื่อนซึ่งมีโอกาสนในการผลักดันให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้หวนกลับมากระทำผิดซ้ำสำหรับในส่วนของศูนย์ฝึกและอบรมฯ เด็กเขต 4 จังหวัดขอนแก่นนั้นมีการกระทำผิดที่มากขึ้นถึงร้อยละ 18 ต่อปี จะเห็นได้ว่าการทำผิดของเยาวชนนั้นมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง ส่วนใหญ่การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด⁷

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการมองตนเองและครอบครัวข้างในแง่ลบ ชัดแจ้งกับผู้รอบรู้ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ขาดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ส่งผลต่อการปรับตัวทำให้ไม่สามารถมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว อาจรุนแรงถึงการทำร้ายตนเองและผู้อื่น รู้สึกอึดอัดภายใต้กฎระเบียบ ขาดที่ปรึกษาหรือเพื่อนที่จริงใจ ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง ไม่มีความมั่นใจ และมักคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ขาดความรักความอบอุ่น บางคนคิดว่าจะไปกระทำผิดซ้ำอีก จึงเสี่ยงต่อการที่จะกระทำผิดซ้ำเมื่อออกสู่สังคมก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของส่วนรวม หากไม่มีแนวทางในการป้องกันแก้ไข ปัญหาการกระทำผิดก็จะรุนแรงขึ้น⁸ ศูนย์ฝึกและอบรมฯ และหน่วยงานของรัฐเล็งเห็นความสำคัญของการสงเคราะห์หลังการกลับสู่สังคมว่าเป็นวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนด้วยการฟื้นฟู บำบัดทางสังคม ช่วยให้มีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เนื่องจากในระยะเวลา 2-3 สัปดาห์แรกของการเป็นอิสระเป็นระยะที่สำคัญมาก เพราะเด็กและเยาวชนต้องการคำแนะนำ การสนับสนุนทางจิตใจที่จะก้าวพ้นจากความยากลำบากของการปรับตัวในระยะแรก⁹ จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ พบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันมีความสามารถในการที่จะจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ กระบวนการกลุ่มทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รู้จักปรับตัวและทำงานกับผู้อื่น รวมถึงความสามารถในการจัดการปัญหารอบตัวได้อย่างเหมาะสมและดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรม¹⁰⁻¹²

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการกลุ่มสามารถปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนแต่ยังขาดความต่อเนื่องและการเตรียมพร้อมของสภาพร่างกาย จิตใจที่จะส่งผลต่อไปเมื่อกลับออกสู่สังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำเรื่องของทักษะชีวิตมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการกลุ่ม เพื่อการกลับสู่สังคมให้กับเยาวชนที่กระทำผิดเพื่อให้เกิดทักษะหรือความสามารถในการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสม ปรับกระบวนการทางความคิดและเสริมสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัว รวมไปถึงเสริมสร้างศักยภาพจิตใจของเยาวชนให้เข้มแข็งนำไปสู่การลดรอบด้านเจ็บใจ สามารถเผชิญปัญหาและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 4 จังหวัดขอนแก่น ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 4 จังหวัดขอนแก่น ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้กับบุคคลต่างๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการดำรงชีวิต ตามกรอบองค์การอนามัยโลก¹³ และกรมสุขภาพจิต¹⁴ ได้กล่าวถึงความจำเป็นและเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้กับเยาวชนในด้าน 1) การเห็นคุณค่าในตนเอง 2) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 3) การปฏิเสธต่อแรงกดดัน 4) การจัดการกับอารมณ์ เนื่องมาจากสภาพสังคมในปัจจุบัน เยาวชนจำนวนมากมีแนวโน้มในเรื่องของปัญหาสุขภาพจิตจึงส่งผลต่อการดำรงชีวิต ผู้วิจัยจึงได้นำกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เข้ามาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี และให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) ประชากรที่ศึกษา คือ เยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 4 จังหวัดขอนแก่น โดยมีคุณสมบัติของประชากรดังนี้ 1) เพศชายที่มีอายุระหว่าง 14-20 ปี 2) สามารถอ่าน เขียนภาษาไทยได้ 3) ยินยอมเข้าร่วมวิจัย 4) มีความพร้อมของสภาพจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถพูดคุยสื่อสาร 5) ระยะเวลาการฝึกอบรมเหลือตั้งแต่ 3 - 9 เดือน 6) ฐานความผิดหลักทรัพย์ เกณฑ์ในการคัดเลือกรวมตัวออกจากงานวิจัย คือ ไม่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมได้ตลอด จากการที่เยาวชนต้องไปขึ้นศาล หรือขอลากลับเยี่ยมบ้าน การคัดเลือกจากเยาวชนที่ตรงกับคุณสมบัติของประชากรที่กำหนด จากการศึกษาสำรวจ พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการกระทำฐานความผิดหลักทรัพย์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นคุณสมบัติของประชากรในการศึกษาครั้งนี้ด้วย เนื่องจากจำนวนของเยาวชนมีน้อยและป้องกันการแลกเปลี่ยนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน ได้รับโปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต และกลุ่มควบคุม 10 คน ดำเนินกิจกรรมตามปกติที่ศูนย์ฝึกฯ แต่ไม่ได้รับโปรแกรม ผู้วิจัยดำเนินการให้โปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต ใช้เวลา 4 สัปดาห์ การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างมาจากการวิจัยที่ทำมาก่อนและในกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกันใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน¹⁵ ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย แบบวัดทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้านที่ปรับปรุงมาจากเพียงเพ็ญเยี่ยมละออ¹⁶ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 60 ข้อ ที่เป็นทั้งข้อความความหมายทางบวกและลบในแต่ละด้าน ดังนี้ 1.1) การเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 15 ข้อ 1.2) การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จำนวน 15 ข้อ 1.3) การปฏิเสธต่อรอง จำนวน 15 ข้อ 1.4) การจัดการกับอารมณ์ จำนวน 15 ข้อ เครื่องมือนี้เป็นแบบ Rating scale มีระดับตัวเลือก 0-4 ที่ตรงกับสภาพที่

จริงของตนเอง การให้คะแนนข้อความในแบบวัดมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ถ้าผู้ตอบข้อความที่มีความหมายทางบวกจะได้คะแนน 4; 3; 2; 1 ถ้าผู้ตอบข้อความที่มีความหมายทางลบจะได้คะแนน 1; 2; 3; 4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้เท่ากับ 0.85 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อการกลับสู่สังคมของเยาวชน ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากกรอบแนวคิดของ WHO และกรมสุขภาพจิต^{13,14} ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาทดลองใช้กับเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ได้รับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว รวมไปถึงผ่านการอนุมัติจากอธิบดีกรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ รวมถึงข้อมูลต่างๆที่ได้จากการวิจัยที่จะนำเสนอทางวิชาการเท่านั้นแล้วข้อมูลจะถูกทำลายทิ้งไป และเยาวชนมีสิทธิปฏิเสธการวิจัยได้ตลอดเวลาหากไม่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ในการคัดเลือกที่ได้กำหนดไว้ พร้อมกับตรวจสอบบัญชีรายชื่อที่เหลือจากการ Try Out ทั้งหมด 28 คน ซึ่งแจ้งรูปแบบของการศึกษา วัตถุประสงค์ในการศึกษา และขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยผู้วิจัยขอให้กลุ่มตัวอย่างเซ็นชื่อในใบยินยอมในการทำวิจัย พร้อมทั้งให้ความมั่นใจในการรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการตรวจวัดค่าคะแนนโดยเลือกจากคะแนนที่ต่ำสุดลงมาจนได้กลุ่มตัวอย่าง 20 คน จากนั้นทำการจับฉลาก 20 ใบ กำหนดหมายเลข 1 เป็นกลุ่มทดลอง หมายเลข 2 เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คนโดยไม่มีการคืนของฉลาก

2) สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยนำกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลก่อนการทดลองในทั้ง 2 กลุ่มพร้อมกันซึ่งเป็นแบบชุดเดียวกัน และชี้แจงในการทำแบบสัมภาษณ์และแบบวัดทักษะชีวิต ให้ทำรายบุคคลหรือรายกลุ่มในห้องเรียนของศูนย์ฝึกฯ ที่เป็นสัดส่วน และสามารถสอบถามได้เมื่อไม่เข้าใจ เมื่อ

เสร็จแล้วผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์และแบบวัดทักษะชีวิต กลับคืน หลังจากนั้นดำเนินการวิจัยในแต่ละกลุ่ม

3) กลุ่มทดลอง ได้เข้าร่วมโปรแกรม กระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิตเพื่อการกลับสู่สังคม โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้นำในการทำกลุ่มเป็นเวลา 4 สัปดาห์จำนวน 10 ครั้ง ๆ ละประมาณ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้งในห้องเรียน ทุกวันอังคาร และวันพุธ ซึ่งมีการจัดกิจกรรม ได้แก่ เกมสื่ บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง และกลุ่มย่อย โดยให้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้เกิดความตระหนักในการพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การปฏิเสธต่อรองและการจัดการกับอารมณ์ ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ แจ้งวัตถุประสงค์กิจกรรม สร้างสัมพันธภาพ

ครั้งที่ 2-3 กิจกรรมพัฒนาทักษะการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้แก่ กิจกรรม คือ ตัวตนในความคิดของฉัน/ถนนชีวิต เป็นการค้นหาจุดเด่น ด้อยของตนเอง รวมไปถึงการเห็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถที่จะปรับปรุงแก้ไข

ครั้งที่ 4-5 กิจกรรมการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ได้แก่ กิจกรรมกรรม อะไรดีเอ๋ย/ทักษะการตัดสินใจ กิจกรรมนี้เห็นถึงความสำคัญและการตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีเหตุผล ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ครั้งที่ 6-7 กิจกรรมการปฏิเสธต่อรอง ได้แก่ กิจกรรม ปฏิเสธอย่างไรไม่โกรธกัน/ไม่ตามใจเพื่อน กิจกรรมนี้เห็นถึงแนวทางในการปฏิเสธต่อรองเพื่อนเมื่อถูกชักชวนไปในทางที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอันตราย และเห็นความสำคัญ ผลเสียที่ไม่รู้ปฏิเสธต่อรองโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเพื่อน

ครั้งที่ 8-9 กิจกรรมทักษะจัดการกับอารมณ์ ได้แก่กิจกรรมการดออารมณ์/ทักษะในการจัดการอารมณ์ และการแสดงออกอย่างเหมาะสม กิจกรรมนี้เห็นถึงวิธีการปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อระบายความเครียด การผ่อนคลายความเครียด ขั้นตอน แนวทางในการจัดเก็บอารมณ์และใช้ทักษะในการจัดการอารมณ์และการแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ

ครั้งที่ 10 สรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยทำการประเมินว่าหลังเสร็จกิจกรรมว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และทำแบบวัดทักษะชีวิตหลังการทดลองในกลุ่มทดลองอันเป็นการสืบวิธีการเก็บข้อมูล

4) กลุ่มควบคุม ได้รับกิจกรรมตามปกติ ที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 4 จังหวัดขอนแก่น แต่ไม่ได้รับโปรแกรม หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลก่อนการทดลองแล้วและทำแบบวัดทักษะชีวิตในสัปดาห์ที่ 4 โดยใช้ชุดเดียวกันกับก่อนการทดลอง แต่เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ให้เยาวชนทำกิจกรรมกลุ่มย่อยตามช่วงเวลาที่คุณยฝึกกำหนดให้

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติบรรยาย ร้อยละ ในข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบวัดทักษะชีวิต ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยเปรียบเทียบคะแนนภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยค่าสถิติทดสอบ The Wilcoxon Match Paired Signed – Rank Test เปรียบเทียบคะแนน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยค่าสถิติ The Mann – Whitney U Test

ผลการวิจัย

1. กลุ่มทดลองมีอายุ 17 ปี สถานภาพสมรสของบิดามารดาแยกกันอยู่ซึ่งใกล้เคียงกัน กลุ่มทดลอง 4 ราย กลุ่มควบคุม 5 ราย และระยะเวลาที่เหลือในการฝึกอบรมเหลือ 6 เดือน คุณลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า กลุ่มทดลอง มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 4 คน รองลงมาจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน และ 4 คน และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยไม่ทราบ 1 คน ส่วนกลุ่มควบคุมมีสมาชิกในครอบครัว 3 คน มี 5 ราย รองลงมาสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 4 คน 3 ราย และมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน 2 ราย

2. เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตโดยรวมในแต่ละด้าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันและหลังการทดลองเยาวชนร่วมโปรแกรมกลุ่มมีคะแนนทักษะชีวิตแตกต่างกันก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (ตารางที่ 1)

3. เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิต ทั้ง 4 ด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองพบว่า เยาวชนที่ได้รับโปรแกรมกระบวนการกลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกระบวนการกลุ่มต่อทักษะชีวิต เพื่อกลับสู่สังคมของเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (ตารางที่ 2)

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเยาวชนกลุ่มทดลอง ภายหลังการได้รับโปรแกรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะชีวิตโดยรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมและสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม เนื่องจากกระบวนการกลุ่มก่อเกิดการเรียนรู้ มุ่งเสริมสร้างทักษะให้เยาวชนได้รู้จักเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง เชื่อมั่นตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตตามแนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับแอลดี จิลลิสต์ เอส พี ซิงค์ และเจเอส แมกซ์เวลล์¹⁷ ศึกษาเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต (Life Skills Counseling) สามารถที่จะลดปรับเปลี่ยนหรือป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นธรรณัฐ พุทธาวัง¹⁸ ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักรับผิดชอบชีวิต และนอกจากนี้ผู้วิจัยนำรายด้านมาอภิปราย พบว่า ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม พบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมมีการเปลี่ยนแปลงของค่าคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม เกิดความเข้าใจตนเอง ความต้องการและความคาดหวังต่างๆ ของตนเอง อันส่งผลให้เยาวชนเกิดกำลังใจเห็นคุณค่าและรักตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับธิดารัตน์ พวงงาม^{19,20} ด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พบว่า เยาวชนมีทักษะการตัดสินใจที่ดีขึ้น สอดคล้องกับเพ็ญเพ็ญ เอี่ยมลออ¹⁶ ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาทักษะชีวิตในเยาวชนที่กระทำผิด ด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนทักษะชีวิต สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ด้านการปฏิเสธต่อแรง โปรแกรม

ทักษะชีวิตด้านการปฏิเสธต่อแรงทำให้เยาวชนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น²¹ ในการปฏิเสธการชักชวนให้ไปทำในสิ่งที่ไม่เห็นด้วยหรือเป็นโทษต่อตนเอง เพราะการที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ทำให้ได้รับการสนับสนุน กำลังใจ รวมทั้งคำแนะนำ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ว่า การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรเคารพและยอมรับ ด้านการจัดการกับอารมณ์ พบว่า เยาวชนได้รู้จักทักษะการจัดการกับอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับเศกสรรค์ พิพัฒน์ดิกันันท์²² และ วิลัย เกิดผล²³ พบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมต่อการลดปัญหาทางอารมณ์ มีคะแนนทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง กระบวนการกลุ่มช่วยให้เกิดบรรยากาศของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนาตนเองในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมตนเอง การรู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับ การรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ สามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีและกลุ่มยังเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้บุคคลได้แสดงความสามารถของตนเองช่วยให้บุคคลรู้สึกปลอดภัย²⁴

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สมาชิกในกลุ่มต่างมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามวันเวลา ตามที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกำหนดตามวันเวลาทุกวัน เช่น ในเรื่องของหน่วยการเรียนรู้ ที่เยาวชนเองได้เลือกตามความถนัดได้แก่ คอมพิวเตอร์ ช่างยนต์ ฯลฯ ซึ่งแต่ละคนอาจแตกต่างกันออกไปจึงเป็นอุปสรรคในการนัดหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. นำโปรแกรมกระบวนการกลุ่มไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการยับยั้งเผชิญวิกฤติโดยเน้นการฝึกทักษะที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และใช้รูปแบบการฝึกอย่างต่อเนื่อง

2. นำรูปแบบของโปรแกรมกระบวนการกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการจัดการสอน และส่งเสริมสุขภาพจิตในวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้

3. นำรูปแบบโปรแกรมกระบวนการกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับเสริมสร้างปัจจัยปกป้องภายในบุคคลและส่งเสริมความสามารถในการยับยั้งเพศฉวิฤตในวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ โดยเน้นการฝึกอย่างต่อเนื่อง

4. ควรนำโปรแกรมไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญในการใช้โปรแกรมกระบวนการกลุ่มช่วยเหลือและส่งเสริมสุขภาพจิตวัยรุ่นต่อไป

References

- Somwong Kongpasert. Causes of Crimes Committed by Children and Youths in Kalasin Province. [Thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2008.
- World Health Organization. Cencer. 2003[cited 2011 July 7]. Available from <http://www.who.int/child adolescent>.
- Laub JH, Robert JS. Turning points in the life course: Why change matters to the study of crime. *Criminology* 1993; 31: 301-25.
- Moffitt TE , Caspi A. Childhood predictors differentiate life-course persistent and adolescence-limited antisocial pathways among males and females. *Development and Psychopathology* 2001; 13: 355-375.
- Donna LH. Residential Mobility and Adolescent. *Violence Social Forces* 2001; 8: 361-374.
- กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์. ปัญหาการกระทำผิดซ้ำจากครัวเรือนพินิจสู่กำแพงเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์ จำกัด; 2552.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม. สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน [ออนไลน์] 2554. [อ้างเมื่อ 25 มกราคม 2556]. จาก: <http://djop.moj.go.th/stcl.htm>
- Kritaya S, Poontaree P. Youth's risky behaviors and Violence in Northeastern of Thailand. *Journal of Nursing Science and Health* 2009; 32 (2): 21-33.
- Bussakorn A. The Effects of the Life Skills Preparation Program on the Enhancement of Life Skills of Youth before their Release from the Observation and Protection Center of Chiang Mai. [Thesis]. Changmai: Changmai University; 2006.
- Inkata K, Pornpat H, Somporn R. The Effects of Protective Factor Enhancement program on Resilience Among male Youth in the Juvenile Observation and Protection Centre. *Journal of Nursing Science and Health* 2009; 33 (3): 22-29.
- Pornnipa H, Somjai R, Prakaub K. Effects of Combine Cognitive Behavioral Group Therapy and Meditation on Depression and Quality of Life for People Living with HIV/AIDS. *Journal of Nurses' Association of Thailand, North-Eastern Division* 2013; 31 (1): 132-138.
- Jetnipit S. The Effectiveness of Life Skills Enhancement Program and Participatory Learning on preventive Sexual Behaviors of Junior High School Students in One High School Muang District, Khon Kaen Province. [Thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2007.
- WHO; Life skills education for children and adolescents in schools. Geneva Switzerland: 1-4; 1994.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือกลุ่มจิตบำบัดสำหรับนักสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข; 2539.
- Chirawatkul A. Biostatistics for the health sciences research. Khon Kaen: Klungnana wittaya; 2007.
- Peangpen E. The Effects of group Counseling on Life Skill Development in the Juvenile Recidivists. [Thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 1999.
- Gilchrist LD, Schinke SP, Maxwell JS. Life Skills Counseling for Preventing Problems in Adolescence. *Journal of Social Service Research* 1987; 10(2-4): 73-84.
- Teerawat P. The Effect of Group Process on Developing Youth's Responsibility Behavior at The Juvenile Observation and Protection Centre Udon Thani Province. *Journal of Education, Khon Kaen University Graduate Studies Research* 2009; 4(1): 66-72.

19. Thidarat Phuangngan. The Effect of Group Dynamics no Self-Esteem of Youth at Training Center Zone 4 Khon Kaen Province. [Thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2005.
20. Amornrat M. Effect of Group Counseling Program Based on Transactional Analysis Theory on Assertive Behaviors of Youths at a Regional Juvenile Training Center. [Thesis]. Changmai: Changmai University; 2008.
21. Supaporn N. Using Group Activities to Develop Life Skills to Cope with Emotion of Youths in Ban Bueng Juvenile Training Center, Chon Buri Province. [Thesis]. Changmai: Changmai University; 2008.
22. Seksan P. Effect of RCT Social Skills Training Program on Emotional and Behavioral Problems of Youths in the Juvenile Observation and Protection Centre in Chiang Mai Province. Journal of Human Sciences 2009; 11(1): 71-80.
23. Wilai K, Pieches R. Effect of Life Skills Development on Emotional Quotient among Nursing Students. Journal of Nursing Science and Health 2010; 33(1): 10-15.
24. Siriwan N. The Effects of group counseling based on Roger's Theory for development self control of the adolescents at the Regional Juvenile Vocation Training center 4 Khon Kaen Province. KKU Journal Graduate Studies 2009; 10(2): 113-122.

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมและรายด้าน ภายในกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

ทักษะชีวิตของเยาวชนรายด้าน ของกลุ่มทดลอง	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		U	P-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
การเห็นคุณค่าในตนเอง	39.90	3.98	44.50	4.59	-2.820	.005
การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	40.30	4.50	44.80	5.26	-2.527;	.012
การปฏิเสธต่อรอง	40.00	4.37	43.30	4.71	-2.554	.001
การจัดการกับอารมณ์	39.40	2.83	43.40	6.24	-2.376	.018
ทักษะชีวิตของเยาวชนโดยรวม	159.6	15.03	176	19.71	- 2.803	.000

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตรายด้านในแต่ละด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

รายด้าน	การเห็นคุณค่าในตนเอง		ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล		การปฏิเสธต่อรอง		การจัดการอารมณ์	
	MR	SR	MR	SR	MR	SR	MR	SR
กลุ่มตัวอย่าง								
กลุ่มควบคุม	0	.00	0	.00	1.0	1.0	2.50	2.50
กลุ่มทดลอง	5.50	55.5	4.50	36.0	5.5	44.00	5.31	44.50
P	.005		.012		.001		.018	

*p-value < 05

MR = Mean of Range (ค่าเฉลี่ยอันดับที่)

SR = Sum of Rank (ผลบวกของอันดับที่)

The Effect of Group Process on Life Skill of Youths before Going to Their Society in Training Center Zone 4, Khon Kaen Province*

Nittaya Borrisutsuksri M.N.S.**

Jirawon Tanwattanakul PhD***

Abstract

This quasi – experimental research was to study the effect of group process on life skill of youths before going to their society on life skills, particularly on aspects of self-esteem, decision-making, negotiation and coping with emotions. The target group of this study included 20 youths with the age between 14–20 years old at the Juvenile Observation and Protection training Center Zone 4, Khon Kaen Province before release were 3–9 months. They were assigned into 2 group, 10 youths for the experimental group and 10 youths for the control group. The experimental group attended 10 sessions of group process, twice a week, each sessions took time 1–1 ½ hour, led by researcher. The instruments using in this study were: life skills scale with reliability coefficient 0.85 and group process on life skill of youths before going to their society. To compare the difference score measure life skills. Pre and posttest scores of the experimental group compared with the control group. Before and after the treatment with the test The Wilcoxon Match Paired Signed – Rank Test score comparisons. Between the experimental group and the control group with Statistics The Mann – Whitney U Test.

The research results revealed that the overall posttest scores and scores on life skill of Youths Before going to their society in domains of the experimental group are significantly higher than the control group. Their posttest average scores on life skills were also significantly higher than the pretest average scores.

Keywords: life skill, before going to their society, youths, group process

* Master of Nursing Science Thesis in Child Health Nursing, Graduate School, Khon Kane University

** Student of Master of Nursing Science Program in Child Health Nursing, Faculty of Nursing, Khon Kane University

*** Associate Professor, Faculty of Nursing, Khon Kane University